

DEMÀ
Josep Ramoneda

Salvador Cardús

Una nova mesura de la llibertat

La iniciativa per fer possible un nou model d'horaris s'ha d'entendre com un combat apassionat per la llibertat, individual i col·lectiva. També es tracta d'un compromís per fer un país de més qualitat laboral i escolar, amb més bona salut, una vida familiar més satisfactòria, unes pràctiques culturals i associatives més completes o amb menys desigualtats. Tot això també ens farà més lliures, esclar. Però darrere de tot plegat no hi ha cap voluntat coercitiva, cap enyor d'una societat que vagi a toc de xiulet. El gran objectiu, per dir-ho en els termes dels autors de *Discretionary time* (Cambridge, 2008), és que cadascú tingui el màxim temps de lliure disposició, entenent que aquesta ja és una nova mesura de la llibertat.

FAIGA AQUESTA REFLEXIÓ condicionat pel fet que la setmana passada va ser pròdiga en el debat d'idees i projectes que des d'Iniciativa per a la Reforma Horària (www.reformahoraria.cat) estem promovent des de fa un any i mig. Dimecres, la presentació de l'*Anuari 2014*, que recull la feina feta el primer any; i dijous, l'informe final dels treballs de la comissió d'estudi de la reforma horària del Parlament de Catalunya. A sobre, cal comptar amb l'*Informe sobre la fonamentació de reforma horària a Catalunya*, elaborat al novembre pel Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible, i, encara, amb els treballs ja molt avançats d'un altre informe sobre la mateixa qüestió del Consell de Treball, Econòmic i Social. Si hi afegim la Setmana dels Horaris que es prepara per a principis de juny, tot plegat ens situarà en un punt molt madur per començar a definir quines decisions s'hauran de prendre finalment d'aquí un any i mig, segons les previsions del grup promotor.

ENTENC QUE DARRERE d'aquesta expressió, *reforma horària*, hom pugui tenir la impressió que s'hi amaga una voluntat reguladora, un intent més d'intromissió de l'administració pública en les nostres vides per fer-nos feliços segons el seu criteri i a cop de llei. I no: tot el contrari. El propòsit és que els horaris, per a la majoria de ciutadans, deixin de ser viscuts com una fatalitat, com una cadena que ens obliga a anar tot el dia de corcoll, amb grans pèrdues inútils de temps que, precisament, ens impedeixen emprar-lo –o perdre'l– com més ens plagui. La idea és que precisament perquè vivim en una societat organitzativament molt complexa, no s'hi val a mantenir unes rutines horàries fixes que s'hi acomoden malament. No es tracta de racionalitzar els horaris amb mentalitat productivista, sinó d'ado-

GETTY

El propòsit de la reforma horària és que els horaris deixin de ser viscuts com una cadena que ens obliga a anar tot el dia de corcoll

nar-nos que fins i tot la productivitat té a veure amb uns horaris humanitzats i flexibles que facilitin una identificació més gran amb el nostre lloc de treball.

LA REFORMA HORÀRIA, doncs, va de deixar de sentir-nos esclaus d'un horari per passar a tenir els instruments adequats per domesticar-lo, fer-lo a la nostra mida. Es tracta d'afavorir un procés d'empoderament horari, amb plena consciència que a un determinat nivell de benestar, la riquesa personal i col·lectiva ja no pot venir de l'acumulació de més i més diners, sinó de la disposició de més temps per a una plena realització com a persones. És també en aquest sentit que em sembla fal·laç la idea actual que els fills viuran pitjor que els pares, perquè només té en compte el benestar material. D'acord que el benestar material ha arribat a un topall col·lectiu, però sempre es podrà viure millor en salut, educació, cultura, equitat de gèneres i en tants altres terrenys encara per explorar. I tot això passa per una nova cultura del temps. No tan sols per igualar-nos als estàndards europeus i internacionals, que ja tocara, sinó fins i tot per superar-los. Per què no?